

1. Sygn. akt: I C 299/19 upr.

WYROK ZAOCZNY W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 maja 2019 roku

Sąd Rejonowy w Człuchowie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSR Sylwia Piasecka
Protokolant:	sekretarz sądowy Karolina Ziółkowska

po rozpoznaniu w dniu 15 maja 2019 roku w Człuchowie

na rozprawie

sprawy

z powództwa (...) 2 Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego Niestandaryzowanego Funduszu Sekurytyzacyjnego z siedzibą w G.

przeciwko A. W.

o zapłatę

oddala powództwo

Pobrano opłatę kancelaryjną

w kwocie zł – w znakach

opłaty sądowej naklejonych

na wniosku.

Sygn. akt I C 299/19

UZASADNIENIE

Powód – (...) 2 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Niestandaryzowany Fundusz Sekurytyzacyjny z siedzibą w G., reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika w osobie radcy prawnego, złożył pozew przeciwko A. W. o zapłatę kwoty 3.896,90 złotych wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz o zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazał, że przedmiotowa wierzytelność powstała w wyniku zawarcia przez stronę pozwaną z (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. (wierzyciel pierwotny) w dniu 23 maja 2018 roku umowy pożyczki o numerze (...), w formie elektronicznej i dlatego nie wymaga ona własnoręcznego podpisu strony pozwanej. Ponadto zawarta pożyczka spełniała wymogi ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim. Powód zaznaczył również, że pomimo precyzyjnie ustalonych w umowie zasad zwrotu pożyczonej kwoty, strona pozwana nie wywiązała się z warunków umowy i nie spłacała zobowiązania. Dlatego też umowa została wypowiedziana i z dniem 10 lutego 2019 roku stała się

wymagalna. W dniu 25 maja 2018 roku wierzyciel pierwotny dokonał przelewu przysługującej mu od strony pozwanej wierzytelności na rzecz powoda, który zawiadomił pozwanego o nabyciu przedmiotowej wierzytelności.

Powód wskazał, że łączna wartość przedmiotowej wierzytelności, na dzień przygotowania pozwu, wynosi 3.896,90 złotych i obejmuje kwotę 1.898,15 złotych – niespłacony kapitał udzielonej pożyczki, 124,05 złotych – suma odsetek umownych naliczonych od przeterminowanych rat kapitałowych w trakcie obowiązywania umowy pożyczki oraz dalszych odsetek ustawowych za opóźnienie naliczonych od dnia następnego po wypowiedzeniu umowy pożyczki do dnia sporządzenia pozwu i kwotę 1.874,70 złotych – suma opłaty przygotowawczej i opłaty administracyjnej naliczona zgodnie z warunkami umowy.

Pozwana – A. W. nie stawiała się na termin rozprawy, nie zajęła stanowiska w sprawie i nie wniosła o przeprowadzenie rozprawy pod jej nieobecność.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 23 maja 2018 roku pozwana A. W. zawarła z (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. umowę pożyczki ratalnej, zobowiązując się do jej spłaty do dnia 23 maja 2022 roku. Całkowita kwota do zapłaty wynosiła 4.434,73 zł i obejmowała ona całkowitą kwotę pożyczki w wysokości 2.000,00 złotych, prowizję w wysokości 1.999,68 złotych oraz łączną kwotę odsetek w wysokości 435,05 złotych. Pozwana A. W. zobowiązała się do jej spłaty w 48 miesięcznych ratach, przy czym wysokość każdej z nich wynosiła 92,40 złotych i obejmowała kapitał + odsetki w łącznej wysokości 50,74 zł, opłatę przygotowawczą w wysokości 10,42 złotych i opłatę administracyjną w wysokości 31,24 złotych.

Termin płatności pierwszej raty ustalono na 23 czerwca 2018 roku, natomiast ostatniej na dzień 23 maja 2022 roku.

dowód z innych wniosków dowodowych: umowa pożyczki ratalnej z dnia 23 maja 2018 roku k. 16 – 28.

W dniu 25 maja 2018 roku wierzyciel pierwotny zawarł z powodem umowę przelewu wierzytelności, na podstawie której nabył wierzytelność wobec pozwanej A. W. z tytułu umowy nr (...) zawartej w dniu 23 maja 2018 roku, która na dzień 11 lutego 2019 roku wynosiła kwotę 3.862,17 złotych.

Kancelaria (...) S.A. z siedzibą we W., w imieniu aktualnego pożyczkodawcy, sporządziła ostateczne wezwanie do zapłaty pod rygorem wypowiedzenia umowy pożyczki adresowane do pozwanej A. W., zobowiązując ją do uregulowania zaległości w wysokości 188,68 złotych nie później niż do dnia 2 grudnia 2018 roku, a następnie sporządziła wypowiedzenie umowy pożyczki, z którego wynikało, że z powodu nieuregulowania zaległości w wysokości 376,68 złotych umowa zostaje wypowiedziana pod warunkiem wstrzymującym – dokonaniem całej zaległej kwoty w sposób ustalony z pożyczkodawcą, w nieprzekraczalnym terminie do dnia 10 stycznia 2019 roku. Ponadto brak dokonania wpłaty w wyznaczonym terminie oraz kwocie spowoduje rozpoczęcie biegu okresu wypowiedzenia, który wynosi 30 dni.

dowód z innych wniosków dowodowych: zawiadomienie o przelewie wierzytelności z dnia 11 lutego 2019 roku k. 10 – 11, ostateczne wezwanie do zapłaty z dnia 22 listopada 2018 roku k. 12 – 13, wypowiedzenie umowy pożyczki z dnia 27 grudnia 2018 roku k. 14 – 15.

Na dzień złożenia pozwu do zapłaty pozostała kwota 3.896,90 złotych, która obejmowała sumę 1.898,15 złotych tytułem niespłaconego kapitału udzielonej pożyczki, 124,05 złotych tytułem sumy odsetek umownych naliczonych od przeterminowanych rat kapitałowych w trakcie obowiązywania umowy pożyczki oraz dalszych odsetek ustawowych za opóźnienie naliczonych od dnia następnego po wypowiedzeniu umowy pożyczki do dnia sporządzenia pozwu oraz kwota 1.874,70 złotych tytułem sumy opłaty przygotowawczej i opłaty administracyjnej naliczonych zgodnie z warunkami umowy.

Sąd zważył co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie, mimo że pozwana A. W. nie stawiła się na termin rozprawy, nie zajęła stanowiska w sprawie i nie wniosła o przeprowadzenie rozprawy pod jej nieobecność. Uzasadniało to zatem, stosownie do treści art. 339§2 kpc, uwzględnienie podstawy faktycznej powoda i w konsekwencji wydanie wyroku zaocznego. Podkreślić przy tym jednak należy, że wydanie wyroku zaocznego może nastąpić tylko wówczas, gdy Sąd rozpoznający sprawę, nie ma żadnych uzasadnionych wątpliwości co do prawdziwości twierdzeń powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie. Niezależnie bowiem od ustalenia podstawy faktycznej Sąd jest zawsze zobowiązany rozważyć, czy żądanie pozwu jest zasadne w świetle norm prawa materialnego. Negatywny natomiast wynik takiej analizy powoduje wydanie wyroku zaocznego oddalającego powództwa, gdyż w tym zakresie nie obowiązuje domniemanie z art. 339 § 2 kpc (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 czerwca 1972 roku, III CRN 30/72, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 kwietnia 1973, III CRN 59/73). Dlatego też obowiązkiem strony powodowej jest dołączenie do pozwu dowodów, które umożliwią Sądowi weryfikację twierdzeń pozwu pod kątem spełnienia przesłanek z art. 339 kpc. Brak jakichkolwiek dokumentów powoduje, że przytoczone okoliczności budzą wątpliwości co skutkuje oddaleniem powództwa - nawet przy biernej postawie strony pozwanej - gdyż nie jest możliwym przyjęcie za prawdziwych twierdzeń pozwu. Tym bardziej, że z treści art. 3 k.p.c. wynika obowiązek stron i ich pełnomocników do przedstawiania dowodów istotnych w sprawie.

W toku niniejszego procesu strona powodowa powinna udowodnić zarówno zasadność, jak i wysokość określonej wierzytelności. Zgodnie bowiem z treścią art. 6 kc ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi określone dla siebie skutki prawne, tym bardziej, że ciężar dowodu pozostaje w ścisłym związku z problematyką procesową dowodów i spełnia przy tym dwie zasadnicze funkcje. Po pierwsze dynamizuje postępowanie dowodowe w systemie obowiązywania zasady sporności (kontradyktoryjności) w procesie, po drugie określa wynik merytoryczny sporu (sprawy) w sytuacji krytycznej, gdy strona nie udowodni faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (por. K. Piasecki, Kodeks cywilny. Księga pierwsza. Część ogólna. Komentarz, Zakamycze, 2003 r.). Oznacza to zatem, że Sąd tylko wyjątkowo winien ingerować w przebieg postępowania dowodowego dopuszczając dowody z urzędu, które to uprawnienie wynika z treści przepisu art. 232 k.p.c. Ponadto, zgodnie z przyjętą linią orzecznictwa, obowiązek wskazania dowodów potrzebnych dla rozstrzygnięcia sprawy, obciąża przede wszystkim strony (por. wyrok Sądu Najwyższego z 24 października 1996 r., III CKN 6/96, OSNC 1997/3/29), ponieważ Sąd został wyposażony jedynie w uprawnienie, a nie obowiązek, dopuszczenia dalszych jeszcze, nie wskazanych przez żadną ze stron, dowodów, kierując się przy tym własną oceną, czy zebrany w sprawie materiał jest - czy też nie jest - dostateczny do jej rozstrzygnięcia (art. 316 § 1 in principio k.p.c.). Dlatego też Sąd powinien korzystać z przewidzianego w art. 232 zd. 2 k.p.c. uprawnienia powściągliwie i z umiarem, pamiętając, że taka inicjatywa należy przede wszystkim do samych stron i że cały rozpoznawany spór jest ich sprawą, a nie sądu. Podkreślić również należy, że zasada kontradyktoryjności winna być całkowicie zachowana zwłaszcza wówczas, gdy strony korzystają z pomocy profesjonalnych pełnomocników.

Zgodnie z treścią art. 720 k.c., przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości. Umowa pożyczki, której wartość przenosi pięćset złotych, powinna być stwierdzona pismem. Z kolei w myśl art. 3 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim (tj. Dz. U. z 2014 roku, poz. 1497 ze zm.) przez umowę o kredyt konsumencki rozumie się umowę o kredyt w wysokości nie większej niż 255.550,00 zł albo równowartość tej kwoty w walucie innej niż waluta polska, który kredytodawca w zakresie swojej działalności udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi, przy czym za umowę o kredyt konsumencki uważa się między innymi umowę pożyczki.

Przy umowie pożyczki, głównymi świadczeniami stron są, po stronie pożyczkodawcy udostępnienie określonych środków finansowych do korzystania na określony okres czasu, a ze strony pożyczkobiorcy, zwrot tych środków. Umowa pożyczki została przy tym ukształtowana w kodeksie cywilnym w taki sposób, że co do zasady może być zarówno umową odpłatną, jak i nieodpłatną. W przypadku zawarcia przez strony odpłatnej umowy pożyczki, wynagrodzenie pożyczkodawcy winno być wyraźnie określone w umowie.

Zatem, w procesie związanym z wykonaniem umowy pożyczki, powód jest zobowiązany udowodnić, że strony zawarły umowę tej kategorii, a także, że przeniósł na własność biorącego pożyczkę określoną w umowie ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych co do gatunku. Biorący pożyczkę powinien zaś wykazać wykonanie swego świadczenia w postaci zwrotu tej samej ilości pieniędzy albo tej samej ilości rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości, przy czym obie strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne.

W toku niniejszego procesu pozwana A. W. nie podjęła obrony. Zostały więc spełnione przesłanki do wydania wyroku zaocznego. Jednak w ocenie sądu brak było podstaw do ustalenia stanu faktycznego jedynie w oparciu o twierdzenia powoda zawarte w uzasadnieniu pozwu. W uzasadnianiu pozwu przedstawiając stan faktyczny sprawy, w zakresie umowy, która zgodnie z twierdzeniami powoda stanowiła źródło zobowiązania pozwanego, powód podał jedynie datę zawarcia umowy, określił jej numer oraz wskazał, że była to umowa pożyczki, a pożyczkodawcą był (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. oraz wywodził, iż umowa ta spełniała wymogi ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim. Powód wskazał nadto, że w związku z brakiem spłat, przedmiotowa umowa została wypowiedziana, a należność stała się wymagalna – zgodnie z ostatecznym stanowiskiem powoda - z dniem 10 lutego 2019 roku. Zaś w zakresie dochodzonej kwoty wskazał, iż na należność w wysokości 3.896,90 złotych składają się kwota 1.898,15 złotych tytułem sumy niespłaconego kapitału udzielonej pożyczki, kwota 124,05 zł tytułem odsetek umownych naliczonych od przeterminowanych rat kapitałowych w trakcie obowiązywania umowy pożyczki oraz dalszych odsetek ustawowych za opóźnienie naliczonych od dnia następnego po wypowiedzeniu umowy pożyczki do dnia sporządzenia pozwu oraz kwota 1.874,70 złotych tytułem sumy opłaty przygotowawczej oraz opłaty administracyjnej, naliczone zgodnie z warunkami umowy. Pozew nie zawierał natomiast przedstawienia jakichkolwiek innych twierdzeń dotyczących treści tego pierwotnego zobowiązania. W szczególności nie wskazywał jak doszło do złożenia oświadczenia woli przez strony umowy, nie określał kwoty pieniężnej, która była przedmiotem tej umowy, jak również ustalonych kosztów i należności związanych z zawarciem umowy, warunków spłaty zobowiązania, czy wreszcie że faktycznie doszło do wykonania przedmiotowej umowy, a więc do wypłacenia pozwanemu kwoty pożyczki.

Zatem tak określony stan faktyczny, charakteryzujący się lakonicznością i niespójnością, uzasadniał wątpliwości co do stanu faktycznego sprawy i wymuszał przeprowadzenie postępowania dowodowego.

W przedmiotowej sprawie powód, reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, na potwierdzenie podnoszonych w uzasadnieniu pozwu okoliczności, przedłożył umowę pożyczki ratalnej oraz ostateczne wezwania do zapłaty, wypowiedzenie umowy pożyczki i zawiadomienie o przelewie wierzytelności.

Odnosząc się do przedłożonej przez powoda umowy pożyczki, należy wskazać, że jest ona uregulowana przez ustawę z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim. Zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim przez umowę o kredyt konsumencki rozumie się umowę o kredyt w wysokości nie większej niż 255.550 złotych albo równowartość tej kwoty w walucie innej niż waluta polska, który kredytodawca w zakresie swojej działalności udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi. Za umowę o kredyt konsumencki uważa się w szczególności umowę pożyczki (art. 3 ust. 2 pkt 1).

Co do zasady umowa o kredyt konsumencki powinna być zawarta w formie pisemnej, chyba że odrębne przepisy przewidują inną szczególną formę (art. 29 ust. 1). Przepisy ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim w art. 5 pkt 15 przewidują - jako jeden ze sposobów zawarcia umowy - kredyt konsumencki zawierany na odległość. Zgodnie z tym przepisem jako taki kredyt rozumie się umowę o kredyt konsumencki zawieraną z konsumentem bez jednoczesnej obecności obu stron, przy wykorzystaniu środków porozumiewania się na odległość. Z kolei umowa o kredyt konsumencki - jako umowa dotycząca usług finansowych zawieranych na odległość w rozumieniu art. 4 ust. 2 ustawy o prawach konsumenta - stosownie do treści przepisu art. 2 pkt. 1 tej ustawy jest umową zawartą z konsumentem w ramach zorganizowanego systemu zawierania umów na odległość, bez jednoczesnej fizycznej obecności stron z wyłącznym wykorzystaniem jednego lub większej liczby środków porozumienia się na odległość do chwili zawarcia umowy łącznie. Przepisy te przewidują szczególny sposób zawierania umowy o kredyt konsumencki

– przy wykorzystaniu środków porozumienia na odległość. W świetle powyższego należy stwierdzić, iż zawarcie umowy kredytu konsumenckiego nie wymaga w takiej sytuacji zachowania formy pisemnej.

Powód wywodził nadto, że zobowiązanie pozwanego dotyczące zapłaty kwoty 3.896,90 złotych wynikało wprost z zawartej przez niego w dniu 23 maja 2018 roku umowy pożyczki. Na okoliczność tę przedstawił jedynie wydruk umowy pożyczki ratalnej, w której jako jej strony wskazano pożyczkodawcę (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. oraz pozwaną A. W., wydruk formularza informacyjnego dotyczącego kredytu konsumpcyjnego oraz harmonogramu spłat.

Analiza tej umowy pozwala, w ocenie Sądu na przyjęcie, że miała ona zostać zawarta w postaci kredytu konsumpcyjnego na odległość.

Wydruk z systemu – jako dokument w rozumieniu art. 77³ k.c., to jest nośnik informacji umożliwiający zapoznanie się z jego treścią – stanowi środek dowodowy, który w zależności od cech i treści może być przedmiotem dowodu z dokumentu – w trybie art. 243¹ k.p.c. lub w trybie art. 308 k.p.c., jako dowód z innych dokumentów. Przy czym czynności dotyczące zawarcia umowy z wykorzystaniem środków porozumienia się na odległość determinują rodzaj dowodów.

W niniejszej sprawie strona powodowa przedstawiła dowody wytworzone – w postaci elektronicznej, a także wydruki z systemu: szablonu umowy pożyczki ratalnej, harmonogramu rat dla pożyczki ratalnej oraz formularz informacyjny dotyczący kredytu konsumenckiego.

W ocenie Sądu, przedstawione przez powoda dowody nie dają jednak podstaw do uznania za wykazane, iż między pozwanym o pożyczkodawcę doszło do zawarcia umowy pożyczki o treści wynikającej z wydruku z systemu, że umowa ta została przez pożyczkodawcę wykonana i wreszcie, że powód faktycznie nabył od pożyczkodawcy wiarytelności dotyczące umowy pożyczki, na którą w niniejszym procesie powołuje się. Na te okoliczności powód nie przedstawił bowiem żadnych wiarygodnych dowodów.

Niewątpliwym natomiast jest, że w myśl artykułu 60 k.c. z zastrzeżeniem wyjątków w ustawie przewidzianych, wola osoby dokonującej czynności prawnej może być wyrażona przez każde zachowanie się tej osoby, które ujawnia jej wolę w sposób dostateczny, w tym również przez ujawnienie tej woli w postaci elektronicznej (oświadczenie woli).

W przedmiotowej sprawie powód nie określił zachowania pozwaną, z którym wiązać należy skutek w postaci złożenia oświadczenia o zawarciu umowy pożyczki w takiej formie - jakie zachowanie pozwaną pozwala wywodzić skutek w postaci złożenia oświadczenia woli o zawarciu umowy pożyczki.

Powód nie przedstawił również, w toku niniejszego procesu, dowodu na wykonanie wywodzonej umowy pożyczki przez pożyczkodawcę. Brak jest bowiem dowodu przekazania pozwaną kwoty pożyczki w jakiegokolwiek formie, jak również brak twierdzeń powoda, że pożyczkodawca faktycznie obowiązek ten spełnił. W konsekwencji Sąd nie miał możliwości ustalenia i zweryfikowania czy i jaka faktycznie kwota została wypłacona pozwaną A. W. do dyspozycji. Ponadto analiza treści przedłożonej przez powoda umowy pożyczki ratalnej budzi wątpliwości co do dodatkowych opłat wskazanych w umowie, składających się na całkowitą kwotę do zapłaty w wysokości 4.434,73 złotych, w porównaniu do całkowitej kwoty pożyczki określonej w umowie na sumę 2.000,00 złotych. W szczególności wątpliwości te dotyczyły wysokości prowizji określonej w umowie na kwotę 1.999,68 złotych. Tym bardziej, że powód w toku niniejszego procesu nie wykazał aby ta dodatkowa opłata w postaci prowizji została indywidualnie ustalona z pozwaną.

Wprawdzie w postępowaniu cywilnym obowiązuje zasada kontradiktoryjności, tym niemniej jednak Sąd powinien czuwać nad zachowaniem równości stron postępowania, zwłaszcza w sporach, w których po stronie pozwaną występuje konsument, postrzegany przez ustawodawcę jako słabsza strona stosunku prawnego, z którego wynika dochodzone roszczenie. Tym bardziej, że ustawą z dnia 2 marca 2000 r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny (Dz.U. z 2000 r. Nr 22, poz. 271) zmienione zostało brzmienie przepisów art. 385¹ i 385² k.c. oraz dodano art. 385³ k.c. Przepisy te wprowadziły reżim ochronny

w przypadku zawierania umów z konsumentami, implementując do prawa wewnętrznego przepisy Dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 roku w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich.

Zgodnie z treścią art 385¹ § 1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nie uzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie. Według § 3 cyt. przepisu, nie uzgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta. Klauzula generalna z art. 385¹ § 1 k.c. zawiera dwa kryteria oceny postanowienia umowy jako niedozwolonego, tj. dobre obyczaje i interesy konsumenta. Dobre obyczaje są w zasadzie równoważnikiem “zasad współżycia społecznego”, natomiast “interesy” konsumenta należy rozumieć szeroko, nie tylko jako interes ekonomiczny, mogą tu bowiem znaleźć uzasadnienie takie okoliczności, jak zdrowie konsumenta, czy też jego czas zbędnie tracony, dezorganizacja toku życia, zawodu (por. Komentarz do kodeksu cywilnego. Księga Trzecia. Zobowiązania. Tom I, pod redakcją Gerarda Bieńka, W – wa 2002, s.137). Zgodnie z zawartym w tym przepisie szczególnym kwalifikatorem naruszeń, muszą to być naruszenia “rażące”. Nadto ustawodawca w art. 385³ k.c. wprowadził przepis, który ma charakter reguły interpretacyjnej, ukierunkowując ocenę konkretnego postanowienia w umowie konsumenckiej, kiedy zachodzą w tym przedmiocie wątpliwości. Zawarte w tym przepisie wyliczenie postanowień, choć obszerne, ma charakter jedynie przykładowy, a cechą wspólną wymienionych tam klauzul jest, że jako takie nie są one zabronione w obrocie powszechnym ani konsumenckim, a jedynie mogą zostać uznane za niedozwolone wobec konsumentów.

Klauzula generalna zawarta w art. 385¹ §1 k.c. znajduje zastosowanie do wszystkich umów konsumenckich bez względu na to, czy przy ich zawieraniu posłużono się wzorcem umowy, czy też nie. Zauważyć przy tym należy, że w treści umowy konsumenckiej zawartej z użyciem wzorca mogą poza postanowieniami z tego wzorca znaleźć się również postanowienia uzgodnione indywidualnie z konsumentem, a także, wobec wąsko ujętego pojęcia “postanowień uzgodnionych indywidualnie”, postanowienia na których treść konsument nie miał żadnego wpływu. Nie ulega wątpliwości, że obowiązująca i powszechnie aprobowana w prawie obligacyjnym zasada swobody umów, realizowana może być jedynie pod kontrolą prawa. Sąd może bowiem dokonywać oceny, czy dane postanowienia zawartej umowy są zgodne z obowiązującym prawem. Istnieją przeto przewidziane prawem instrumenty umożliwiające kontrolę umowy, które mogą być również wykorzystywane do kontroli sprawowanej z uwagi na specyficzny interes konsumenta. Ocena dokonywana w toczącym się między przedsiębiorcą a konsumentem sporze (in concreto), może dotyczyć sposobu korzystania z prawa podmiotowego (art. 5 k.c.), a więc w jaki sposób umowa jest realizowana wobec konsumenta, a także kontroli treści umowy w oparciu o przepisy art. 58 k.c. i 353¹ k.c.

O ile postanowienia uzgodnione indywidualnie podlegają ocenie w świetle art. 58 k.c., 353¹ k.c. i 5 k.c., a ponadto na podstawie art. 385¹ § 1 k.c., o tyle postanowienia z wzorca oraz postanowienia, na których treść konsument nie miał wpływu, a także umowy konsumenckie zawarte bez posłużenia się wzorcem, podlegają ocenie w świetle cytowanej wyżej klauzuli generalnej z art. 385¹ §1 k.c. Zgodnie bowiem z cytowanym wyżej przepisem art. 385¹ §2 k.c. postanowienie niedozwolone nie wiąże konsumenta. W myśl tego przepisu sankcja przy kontroli dokonywanej w konkretnej sprawie polega na tym, że postanowienie umowne uznane za niedozwolone staje się bezskuteczne, natomiast umowa jest wiążąca w pozostałym zakresie. W przeciwieństwie do unormowania z art. 58 k.c., ani doniosłość zakwestionowanego postanowienia dla któregośkolwiek z kontrahentów nie ma znaczenia dla ubezskutecznienia tego postanowienia, ani na miejsce takiego postanowienia nie wchodzi dyspozycja normy prawnej.

Na marginesie wskazać należy, że to właśnie opisane wyżej konsekwencje zastosowania art. 58 k.c., mogące niejednokrotnie prowadzić – wbrew woli konsumenta - do uznania nieważności całej umowy, stały się podstawą do odstąpienia zastosowania w cytowanej klauzuli generalnej sankcji nieważności.

Sankcja z art. 385¹ §1 i 2 k.c. jest bardziej dotkliwa dla przedsiębiorcy zważywszy, że niejako automatycznie “ex lege” usuwa z umowy to właśnie postanowienie, które “obliczone” było na przysporzenie mu jakichś korzyści.

Konsekwencją abuzywności (szkodliwości) klauzuli jest jej bezskuteczność, która wynika z samego prawa, bez potrzeby kierowania przez uprawnionego stosownego żądania wobec organu stosującego prawo, a ewentualne orzeczenie sądu w tej kwestii ma charakter deklaracyjny. Wątpliwości interpretacyjne w tym zakresie należy rozstrzygać za pomocą cytowanej wyżej Dyrektywy, według której obowiązkiem Państw Członkowskich jest zapewnienie, aby umowy zawierane z konsumentami nie zawierały nieuczciwych warunków. Państwa Członkowskie powinny zapewnić, aby nieuczciwe warunki nie były zamieszczane w umowach zawieranych przez sprzedawców lub dostawców z konsumentami oraz, jeżeli takie warunki zostają w nich zawarte, aby nie były one wiążące dla konsumenta oraz zagwarantować, żeby umowa obowiązywała strony zgodnie z zawartymi w niej postanowieniami, pod warunkiem, że po wyłączeniu z umowy nieuczciwych warunków może ona nadal obowiązywać. Z powołanych założeń celowościowych cyt. dyrektywy wynika jednoznacznie, iż rzeczą organów stosujących prawo - sądu jest zapewnienie konsumentowi - jako stronie słabszej, skutecznej ochrony przed wszelkimi działaniami przedsiębiorców zmierzającymi do wykorzystania swojej dominującej pozycji z pokrzywdzeniem konsumenta.

Nie ulega wątpliwości, że zarówno cyt. dyrektywa, jak i przepisy art. 385¹ k.c. - 385³ k.c., będące implementacją do prawa wewnętrznego tej dyrektywy, są “obliczone” na konsumenta nie znającego prawa, a także na jego nieuwagę, lekkomyślność, brak dociekliwości, który z reguły nie zdaje sobie sprawy z przyszłych rzeczywistych skutków postanowień, jakie są mu proponowane przez profesjonalistę i działa w zaufaniu, że ich przyjęcie nie będzie dla niego niekorzystne. Skoro więc konsument z założenia nie zna obowiązującego prawa, nie sposób wymagać, by miał on świadomość, że zawarte w umowie postanowienia są niedozwolone i w związku z tym, by podnosił skutecznie zarzuty.

W przedmiotowej sprawie niewątpliwie mamy do czynienia z roszczeniami wynikającymi z umowy zawartej pomiędzy profesjonalnym przedsiębiorcą a konsumentem. Obowiązkiem Sądu było więc skontrolowanie, czy umowa łącząca pozwaną z cedentem nie zawierała niedozwolonych postanowień umownych.

Sąd uznał, że postanowienia umowne kształtujące obowiązki strony pozwanej w zakresie poniesienia prowizji kształtują prawa i obowiązki pozwanej jako konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco naruszają jego interesy. Biorąc pod uwagę klauzulę dobrych obyczajów, Sąd ocenił wskazane powyżej postanowienia umowne w świetle norm pozaprawnych, tj. norm moralnych i obyczajowych, powszechnie akceptowanych i znajdujących szczególne uznanie w stosunkach między przedsiębiorcą a konsumentem. Sąd uznał, że wartościami, jakie powinny charakteryzować stosunek z konsumentem są w szczególności uczciwość, rzetelność, fachowość. Natomiast postanowienia umowy pożyczki w zakresie żądania kosztów prowizji w przedmiotowym stanie faktycznym nie pozwoliły na realizację tych wartości. W ocenie Sądu postanowienia te zmierzają bowiem do naruszenia równorzędności stron stosunku przez nierównomierne rozłożenie uprawnień i obowiązków między pożyczkodawcą i pozwanym. Brak równowagi kontraktowej w niniejszym stanie faktycznym niewątpliwie jest przejawem naruszenia dobrych obyczajów (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2005 roku, I CK 832/04, Pr. Bank. 2006, nr 3, s. 8).

Z przedłożonej przez powoda treści umowy pożyczki ratalnej wynika, że wysokość prowizji - 1.999,68 złotych stanowi praktycznie 100% kwoty określonej w umowie jako pożyczka - 2.000,00 złotych, a zatem w ocenie Sądu, znacząco odbiega od sprawiedliwego wyważenia praw i obowiązków stron stosunku oraz stanowi nieusprawiedliwioną dysproporcję tych praw i obowiązków na niekorzyść konsumenta w określonym stosunku obligacyjnym, a w konsekwencji jest „rażącym naruszeniem interesów konsumenta” (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2005 roku, I CK 832/04, Pr. Bank. 2006, nr 3, s. 8). Dlatego też Sąd dokonał oceny naruszenia interesów

konsumenta, uwzględniając status stron umowy pożyczki (przedsiębiorca - konsument), jak i dysproporcję wynikającą z porównania kosztów prowizji do kwoty pożyczki, jak i do rzeczywistych kosztów poniesionych przez powoda.

Z analizy przedłożonych przez powoda dokumentów w postaci umowy i harmonogramu spłat, w szczególności w zakresie porównania kwoty prowizji i kwoty udzielonej pożyczki jednoznacznie wynika, że postanowienia dotyczące naliczonej prowizji nie uwzględniają i nie zabezpieczają interesu konsumenta, jako słabszej strony umowy, w konsekwencji prowadząc do ukształtowania stosunku zobowiązaniowego w sposób nierównorzędny i rażąco niekorzystny dla pozwanego. Skutkiem zastosowania klauzuli niedozwolonej jest brak mocy wiążącej tego postanowienia, stąd powództwo w zakresie żądania prowizji podlegało oddaleniu.

Niezależnie jednak od powyższego, strona powodowa nie wykazała również w toku niniejszego procesu, w jaki sposób wyliczyła kwotę prowizji. W konsekwencji Sąd nie miał możliwości zweryfikowania ani wysokości ani sposobu ustalenia tej kwoty. Niewątpliwym natomiast jest, że zgodnie z treścią art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c., to strona powodowa powinna wykazać wszelkie okoliczności związane z ustaleniem wysokości i zasadności prowizji we wskazanej w umowie kwocie, albowiem to powód wywodził z tej okoliczności swoje roszczenie.

W ocenie Sądu powód nie zaferował również żadnego materiału dowodowego, który wykazałby przelew wierzytelności z tytułu wywodzonej pożyczki na rzecz powodowa, a więc wykazania legitymacji procesowej do występowania z powództwem w niniejszej sprawie.

Legitymacja procesowa to uprawnienie wypływające z prawa materialnego do występowania z konkretnym roszczeniem przeciwko innemu konkretnemu podmiotowi. Zgodnie z art. 509 k.c. przelew wierzytelności to umowa, na podstawie której dotychczasowy wierzyciel (cedent) przenosi wierzytelność ze swojego majątku do majątku osoby trzeciej (cesjonariusza). Przedmiotem przelewu może być co do zasady wierzytelność istniejąca, którą cedent może swobodnie rozporządzać. Wierzytelność, która ma stanowić przedmiot rozporządzenia, powinna być - dla oceny jej skuteczności - w dostateczny sposób oznaczona (zindywidualizowana). Dotyczy to przede wszystkim wyraźnego określenia stosunku zobowiązaniowego, którego elementem jest zbywana wierzytelność (por. Sąd Najwyższy w wyroku z 11 maja 1999 roku, III CKN 423/98), a zatem oznaczenie stron tego stosunku, świadczenia oraz przedmiotu świadczenia. Strony stosunku, świadczenie oraz przedmiot świadczenia muszą być oznaczone bądź przynajmniej możliwe do oznaczenia (oznaczalne) w momencie zawierania umowy przenoszącej wierzytelność. Przelew wierzytelności z art. 509 k.c. w relacji dłużnik cedowanej wierzytelności, a jej cesjonariusz, powoduje zmianę podmiotu, któremu dłużnik powinien spełnić świadczenie. Z chwilą dokonania cesji nabywca wierzytelności uzyskuje status wierzyciela. Przy czym nie można pomijać, że cesjonariusz nabywa w drodze przelewu tylko tyle praw, ile przysługiwało jego poprzednikowi prawnemu - cedentowi.

W celu wykazania tej okoliczności powód przedstawił jedynie wydruki oświadczeń podmiotu powołującego się na pełnomocnictwo najpierw – z dnia 11 lutego 2019 roku oraz z dnia 27 grudnia 2018 roku – „aktualnego pożyczkodawcy” (przy czym w treści tych oświadczeń powód nie jest w ogóle wskazywany jako podmiot uprawniony i działający), a następnie - z dnia 11 lutego 2019 roku – na upoważnienie od powoda w związku z nabyciem wierzytelności, z powołaniem na umowę przelewu z dnia 25 maja 2018 roku. Skoro zatem, powód twierdzi, że nabył przedmiotową wierzytelność w oparciu o umowę przelewu z dnia 25 lutego 2018 roku, niezrozumiałym jest kierowanie do pozwanego oświadczeń już po zawarciu tej umowy bez wskazywania powoda jako uprawnionego do dochodzenia świadczenia (w pierwszych oświadczeniach – w imieniu „aktualnego pożyczkodawcy” - jako pożyczkodawca wskazywany był wyłącznie (...) Sp. z o.o.).

Wobec powyższego, zdaniem Sądu, złożonych oświadczeń podmiotu powołującego się na umocowania uprawnionych nie można uznać za dowody potwierdzające przejście uprawnień na rzecz powoda, w sytuacji gdy powód zaniechał złożenie do sprawy umowy przelewu wierzytelności, na którą się powołuje w celu wykazania swojego uprawnienia do domagania się wobec pozwanego zapłaty należności.

Zatem, skoro powód nie wykazał dochodzonej należności, to powództwo należało oddalić.